

20. maj 2021. godine

Danas

Predsednik Srbije ponovo najavljuje visok ekonomski rast i povećanje zarada

Obećanja o većim platama pouzdan znak skorašnjih izbora

<https://www.danas.rs/ekonomija/obecanja-o-vecim-platama-pouzdan-znak-skorasnjih-izbora/>

Kako počnu najave većih plata za godinu ili pet, analitičari već gledaju u kalendar kada su sledeći izbori. A poslednjih dana aktivirana su neka stara obećanja, prosečna plata od 900 evra do 2025. godine.

Ali, s obzirom da su izbori već za nekoliko meseci, najavljeno je još ranije, do proleća 2022. a moguće i pre jer potrebno je nešto bliže, opipljivije, pa je predsednik Srbije pre nekoliko dana spomenuo 600 evra od početka sledeće godine kada je govorio o projekcijama ekonomskog rasta u ovoj godini.

„Taj rast o kojem govorim donosi veće plate i penzije, ne smem da najavljujem, ali bismo svakako imali značajno povećanje plata i penzija ako ovo ovako ostane i ako još unapredimo stopu rasta“, rekao je Aleksandar Vučić dodajući da će prosečna plata u Srbiji već od 1. januara biti veća od 600 evra, a u Beogradu preko 770 ili 780 evra.

U toliko veliki rast plata predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata (ASNS) Ranka Savić ne veruje.

„Nisam sigurna da je to moguće, posebno posle pandemije i krize i neracionalnog trošenja budžetskih para. Biće dobro ako zarade porastu i par procenata. I ovog, kao i svakog puta, radi se o predizbornoj priči. I ovih 500 evra plate smo dobijali obećanja, pa čekali nekoliko godina“, ocenjuje Savić i dodaje da ni ta prosečna plata ne predstavlja pravi pokazatelj standarda građana Srbije.

„Kada počnu da govore o tih 600 ili 900 evra, setim se armije ljudi koja radi za minimalac. Procenjuje se da 350.000 do 400.000 ljudi prima minimalnu zaradu, a još 400.000 nešto malo više, do 40.000 dinara. Tada sve te bajkovite priče o plati padaju u vodu. Još ako tome dodamo više od milion penzionera sa penzijom od 20.000 dinara, vidimo da je standard građana katastrofalan“, zaključuje Savić uz komentar da to što prosek vuče mali broj onih sa platama od 300 ili 500.000 dinara nije odraz pravog stanja u Srbiji.

U 2019. godini bruto domaći proizvod je realno porastao za 4,2 odsto, a prosečna plata u istoj godini realno je porasla za 8,5 odsto.

U prošloj, recesionoj i pandemijskoj godini, BDP je pao za jedan odsto, dok je prosečna plata na godišnjem nivou povećana za 7,7 odsto.

U 2021. godini, po svoj prilici biće nastavljen taj neusklađeni rast, pošto je već za prva dva meseca povećana zarada za pet odsto, dok je BDP u prvom tromesečju porastao na godišnjem nivou za 1,2 odsto. Ako se stvarno ispostavi tačnim obećanje od 600 evra, čak i uz nešto višu inflaciju, opet će rast plata u ovoj godini višestruko nadmašiti napredak ekonomske aktivnosti.

Istina, od 2014. do 2018. godine, tokom fiskalne konsolidacije, BDP je rastao brže od plata, koje su 2015. imale i realni pad. Ipak, kumulativno BDP je povećan za oko četiri poena više od realnih plata, što je nadoknađeno već 2019. godine.

Ekonomista Saša Đogović ističe da rast plata iznad BDP-a znači manje ulaganja u produktivne projekte.

„Ova obećanja imaju veze sa izborima i ne bi me čudilo i da ad hok povećaju zarade u javnom sektoru i da uz bonuse i akontacije u decembru prosečna zarada dostigne tih 600 evra, pa onda da padne u januaru i normalizuje se u martu i aprilu. Takva ekonomska politika gde plate rastu iznad produktivnosti znači da će veći deo kolača otići u potrošnju, a manji u produktivne investicije. Suprotno, rast plata u skladu sa rastom produktivnosti, značio bi više investicija, ali onda bismo kasnije imali i rast zarada i kupovne moći na zdravim osnovama“, objašnjava Đogović.

Trka do 600 evra

U januaru ove godine prosečna neto plata, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, iznosila je 63.109 dinara ili 535 evra (prema kursu od 118 dinara za evro, mada je pitanje zašto predsednik i ministri stalno govore o platama u evrima kada je dinar jedino zakonsko sredstvo plaćanja u Srbiji). Ukoliko bi u januaru sledeće godine prosečna plata bila 600 evra to bi u dinarima vredelo 70.800 dinara (po istom deviznom kursu) i to bi značio rast od čak 18 odsto. To bi bilo trostruko više od rasta BDP-a u 2021. godini od šest odsto koji su prognozirali i vlada, a kasnije i MMF.

BETA/DANAS

Obustavili rad radnici u Knjaževcu plaćeni 20.000 dinara

<https://www.danas.rs/ekonomija/obustavili-rad-radnici-u-knjazevcu-placeni-20-000-dinara/>

Zaposleni u pogonu za proizvodnju košulja „Đuzepe Levo“ u Knjaževcu su ove nedelje obustavili rad jer im vlasnik firme isplaćuje mesečno svega 20.000 do 25.000 dinara i ne isplaćuje zaradu ukoliko su na bolovanju.

Ukupno 19 zaposlenih pomoć je zatražili i od medija, jer kako su istakli, od državnih organa nemaju nikakvu pomoć.

„U ponedeljak smo jednostavno rekli: ‘Dosta je više!’ i obustavili proizvodnju. Vlasnik nije došao iz Beograda, gde mu je sedište firme, već nas je sve redom zvao i pretio otkazima. Naterao nas je da potpišemo rešenje o korišćenju šest dana starog godišnjeg odmora. Pitanje je šta će biti sa

nama nakon isteka tog roka“, izjavili su za agenciju Beta zaposleni koji su iz straha za sopstvenu bezbednost ztražili da im se ne objave imena.

Zahtevaju da im vlasnik isplaćuje bar propisanu minimalnu zaradu, jer smatraju da je zaslužuju pošto rade i svake subote, i da im isplaćuje zaradu koja im sleđuje kada su na bolovanju.

„Radnici koji su koristili bolovanje, od februara nisu dobili ni jedan jedini dinar. Imamo koleginicu koja je obolela od karcinoma i koja ovih dana treba da bude operisana, a nema nikakvu nadoknadu iz firme. Koleginici koja je pola meseca bila na bolovanju zbog korona virusa, a pola meseca je radila, takodje nije dinar nije isplaćen“, istakli su zaposleni.

Po njihovim rećima, na kraju prošle godine vlasnik firme je iz „bizarnih“ razloga otpustio 12 zaposlenih, a ostalima je na ime novembarske plate dao „na ruke“ po 200 evra.

„Otpustio je koleginicu samo zato što ga je pitala kada ćemo primiti platu, a drugu zato što je nosila kapuljaću u pogonu jer joj je bilo hladno“, rekli su zaposleni.

Dodali su da su se žalili inspekcijama i u Knjaževcu i u Beogradu, ali da nije bilo nikakve reakcije.

„Prolazili su inspektori i zatekli radnice koje nisu bile prijavljene, ali ništa povodom toga nije urađeno, kao ni povodom toga što ne primamo platu kada smo na bolovanju i što primamo zarade manje od minimalnih“, rekli su zaposleni.

Istakli su da je takva situacija u pogonu više od pet godina, a da je vlasnik za to vreme promenio tri naziva firme – najpre se zvala „Azaro“, pa „Revita“ i sada „Djuzepe Levo“.

Vlasnik firme „Djuzepe Levo“, Rado Simikić, za sada nije odgovorio na mejl koji mu je uputila agencija Beta, a na internet stranici te firme za kontakt je postavljen pogrešan broj telefona.

RTS/RTV

Čeka li nas poskupljenje hleba, mesa i drugih osnovnih životnih namirnica?

http://www.rtv.rs/sr_lat/ekonomija/aktuelno/ceka-li-nas-poskupljenje-hleba-mesa-i-drugih-osnovnih-zivotnih-namirnica_1240467.html

Cene uljarica i žitarica na berzama širom sveta dostižu višegodišnji maksimum, pa tako i u Srbiji. Soja nije na višegodišnjem, već na istorijskom maksimumu – ona košta 85,5 dinara i to bez PDV-a (sa PDV-om oko 94). Stručnjaci prognoziraju da će se rast nastaviti, a treba li zbog toga da se brinemo da će poskupeti meso, hleb i druge osnovne životne namirnice?

Srpski ratari godinama su punili svoje silose i skladišta, odlažući prodaju robe zbog niskih otkupnih cena. Ove godine će, čini se, za razliku od prethodnih uspeli da napune i svoje džepove.

Cena pšenice, kukuruza, suncokreta i soje od prošle jeseni počela je da skače. Za godinu dana soja je skuplja za 103,57 odsto, a kukuruz za 72,78 odsto, pokazuju podaci Produktne berze u Novom Sadu.

Sojom se sada trguje za oko 94 dinara po kilogramu (sa PDV-om), što je najviša vrednost ikada postignuta na berzi u Novom Sadu. Kukuruz se prodaje za oko 27 dinara, na nivou od pre desetak godina.

Strah od gladi jedan od glavnih razloga poskupljenja

Sva pomeranja cena uljarica i žitarica, koje su berzanski proizvodi, na berzama širom sveta utiču i na vrednost ovih roba u Srbiji. Manje promene su učestale, ali ovako tekstonski poremećaji nisu toliko česti, navode stručnjaci.

Više cene na berzama - više novca u Srbiji

Ovakva situacija na svetskom tržištu pogoduje našoj zemlji, koja je izvozno orijentisana kada je reč o agrarnim proizvodima.

Prema podacima Privredne komore, u pandemijskoj godini (2020), srpski izvoz žitarica je u odnosu na 2019. godinu povećan za čak 23 odsto. Izvezli smo mnogo više nego što smo uvezli, pa je suficit u razmeni žitarica više od 663 miliona evra.

Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u izvozu žitarica u 2020. godini su zemlje EU sa učešćem u izvozu od 84 odsto i potpisnice CEFTA sporazuma, 14,6 odsto.

Od zemalja EU najveći izvoz žitarica u posmatranom periodu realizovan je u Rumuniju - 450,1 milion evra, od čega najviše kukuruza zbog daljeg izvoza preko luke Konstanca u ostatak sveta. Slede Italija, Austrija i Mađarska.

---

je samim tim kvalitetnija i skuplja od soje koja se proizvodi u ostatku sveta, pre svega u zemljama Južne Amerike.

Treba li da strahujemo da će poskupeti hleb

Zbog poskupljenja ratarskih kultura, očekivano je poskupljenje osnovnih životnih namirnica, ispred svih hleba.

Agroekonomista Milan Prostran smatra da ipak ne treba da strahujemo jer imamo još zaliha pšenice. Takođe, kako kaže, sa cenom hleba se "ne treba igrati" jer je to osetljiva kategorija, pre svega ako se posmatra sa socijalnog aspekta.

"Mislim da neće doći do potrebe za povećanjem cene, a ako dođe do toga, to država može da iskontroliše, kada je reč o ceni brašna tipa 500, koje mora da se nađe u prometu pekara 30 odsto. Država ima zalihe pšenice i može da pusti po nešto nižoj ceni", navodi Prostran.

Agroekonomista Milan Prostran kaže za RTS da je jedan od glavnih uzroka za poskupljenje žitarica i uljarica pandemija koronavirusa.

"Pandemija je učinila da zapadne i bogate zemlje počinju da stvaraju zalihe, oni nikada nisu znali šta su rizici nemanja roba, one pokušavaju da spasavaju i da se suzdrže od plasmata i povećaju rezerve jer su njihovi građani postali uplašeni", objašnjava Prostran.

Dodaje da je ista situacija pogodila čitavo tržište sirovina, među kojima i plemenite metale i drvo, koje su u vreme krize postale vrlo atraktivne.

Prognoze svetskih stručnjaka su da se trend rasta cena žitarica i uljarica neće zaustaviti. Štaviše, očekuje se da do sredine 2022. godine one nastave da rastu, ukazuje Prostran.

Soja iz Srbije posebno je atraktivna za izvoz, s obzirom na to da ona nije GMO, pa

Da ne bi trebalo da se strahuje da će hleb poskupeti, ukazuje i Veljko Jovanović iz Privredne komore Srbije.

"Povećanje cene pšenice bi moglo da se očekuje, ali ne očekujemo dramatične posledice po ostale cene u lancu vrednosti", ističe Jovanović.

Prema njegovim rečima, podaci pokazuju da imamo dovoljne količine kukuruza, pšenice, suncokreta i soje kako za izvoz, tako i za domaće potrebe.

Ulje neće uskoro pojeftiniti

Kada je reč o ceni ulja, koje je već poskupelo, i sada se na rafovima prodavnica u Srbiji prodaje za 180-190 dinara, Jovanović ukazuje da je to posledica rasta cena svih ulja na globalnom nivou.

"Trenutno je cena jednog litra rafinisanog ulja od suncokreta u Republici Srbiji niža nego cena sirovog ulja od suncokreta u regionu i svetu, tako da domaći proizvođači određenim porastom cena štite snabdevenost domaćeg tržišta ulja pakovanja od jedne litre do nove žetve suncokreta jer je došlo do globalnog disbalansa na tržištu ulja", ukazuje Jovanović.

Za sada se, kaže, ne očekuje pojeftinjenje rafinisanog suncokretovog ulja, jer u prilog tome ide i činjenica da se očekuje i skok cene sirovine u narednoj žetvi.

Poskupljenje mesa gotovo izvesno

Na povećanje cene kukuruza dodatno bi moglo da utiče i to što je setva ove godine skuplja za čak 20 odsto. To je rezultat poskupljenja mineralnog đubriva i semena.

Kada poskupljuje kukuruz, očekuje se i poskupljenje svinjskog mesa, s obzirom na to da je ova žitarica jedan od glavnih sastojaka stočne hrane.

Agroekonomista Milan Prostran ukazuje da će zbog svega toga biti pomeranja u ceni svežeg mesa.

"Ako seljak tovi svinju sa koncentratom u koji je ušao kukuruz od 24-27 dinara, tu nema ekonomije", navodi Prostran.

Šoškić: Naglo dizanje kreditnih stopa put ka bankrotu

<https://nova.rs/emisije/soskic-naglo-dizanje-kreditnih-stopu-put-ka-bankrotu/>

"Pandemija korone je pritisnula ekonomsku aktivnost naniže i sada, nakon popuštanja pritiska, ekonomije počinju da rastu znatno brže i to može da bude podstrek za inflaciju", ukazao je gost jutarnjeg programa televizije Nova S "Probudi se" ekonomista i bivši guverner Narodne banke Srbije Dejan Šoškić. Kada je reč o teorijama da će doći do naglog rasta kamatnih stopa, on smatra da nisu utemeljene i da bi to bio put ka bankrotu.

„Naglo dizanje kreditnih stopa bi mnoge oteralo u bankrot, pa čak i neke zemlje“, objašnjava Šoškić.

On dodaje da bi uz podizanje kamatnih stopa mnogi dužnici imali problem da izmire dugovanja.

Ipak, Šoškić ističe da je negativna kamatna stopa, na koju su se pojedini navikli, nenormalna pojava i da ne treba očekivati da će euribor i kamatne stope ostati takve.

„Ne treba donositi odluke u skladu sa trenutnim kamatnim stopama i euriborom „, poručuje bivši guverner.

On je prokomentarisao i srpski javni dug.

„Kada je reč o Srbiji, ne možemo da kažemo da je pred nama kriza javnog duga, ali svi razlozi za oprez su tu“, kaže Šoškić.

ПОЛИТИКА

Doznake otporne na koronu

<http://www.politika.rs/sr/clanak/479354/Doznake-otporne-na-koronu>

Svetska banka prognozirala za Srbiju pad za petinu, a prošle godine stiglo 3,869 milijardi dolara što je manje za 8,7 odsto nego u 2019.

Zarade naših ljudi koji rade u inostranstvu pokazale su se otporne na virus korona. Jer oni nisu svojim u Srbiji slali mnogo manje para nego inače. Prema podacima Svetske banke iz aprilskog izveštaja o migracijama „drugi naši“ poslali su 3,869 milijardi dolara što je manje za 8,7 odsto nego u 2019. godini. Tada su poslali 4,2 milijarde dolara.

Prema tom izvoru učešće doznaka u BDP-u Srbije je 7,3 odsto. Koliko su one bitne za našu ekonomiju vidi se i iz podatka da su gastarbajteri od 2007. do 2019. poslali čak 54 milijardi dolara.

U prethodnom izveštaju Svetska banka prognozirala je pad doznaka za Srbiju od čak 20 odsto, podseća za naš list Vladimir Grečić, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu u penziji koji se godinama bavi problematikom priliva doznaka od naše dijaspore.

„Priliv deviznih doznaka migranata u Srbiju veći je za 441 milion dolara nego što su oktobarske prognoze pokazivale. Međutim, povećan je i odliv deviznih doznaka iz Srbije, u odnosu na prethodnu godinu i po tom osnovu otišlo je 390 miliona dolara“, ukazuje on.

Srbija nije izuzetak po tome što nije imala veći pad doznaka, jer tako je i kod drugih. Grečić navodi da su se, prkoseći predviđanjima, tokovi doznaka migranata pokazali elastičnim u vreme krize kovida 19.

U 2020. zvanično zabeleženi tokovi u zemljama sa niskim i srednjim dohotkom dostigli su 540 milijardi dolara, samo 1,6 odsto ispod 548 milijardi dolara u 2019. Doznake su 2020. godine premašile tokove direktnih stranih investicija. Bez Kine, premašili su iznos stranih direktnih investicija i zvanične razvojne pomoći. Doznake su stoga postale važan mehanizam za ublažavanje potrošnje za domaćinstva primalaca i kao takve čine sve važniji (privatni) element globalnih sistema socijalne zaštite.

Među regionima, priliv doznaka u Latinsku Ameriku i Karibe porastao je za 6,5 odsto u 2020. godini, zahvaljujući oporavku ekonomije i umerenom oživljavanju tržišta rada u SAD. U Južnoj Aziji došlo je do blagog umerenog rasta tokova doznaka u 2020. godini, za 5,2 procenta, dok su tokovi na Bliskom istoku i Severnoj Africi porasli za skromnih 2,3 odsto. Procenjuje se da su u Evropi i Centralnoj Aziji opali za 9,7 procenata, u Istočnoj Aziji za 7,9, a u Podsaharskoj Africi za 12,5 odsto.

„Najvažniji razlozi za njihovu otpornost tokom krize bila je želja migranata da pomognu porodicama, pošalju novac kući smanjujući sopstvenu potrošnju ili crpeći ušteđevinu. Ostali pokretači su fiskalni podsticaj u zemljama domaćinima zbog čega su preusmereni tokovi sa neformalnih na formalne. Očita je veća upotreba digitalnih kanala doznaka usled zabrane putovanja i zaključavanja. Veruje se da je stvarna veličina doznaka, koja uključuje formalne i neformalne tokove, veća od zvanično prijavljenih podataka, mada je obim uticaja kovida 19 na neformalne tokove nejasan”, kaže naš sagovornik.

Doznake bi bile i veće kada bi se smanjili troškovi transfera. Prosečni troškovi slanja 200 dolara u region Evrope i Centralne Azije pali su neznatno na 6,42 procenta u četvrtom kvartalu 2020. sa 6,55 procenata koliko je bilo godinu dana ranije.

Prema podacima Narodne banke, ukupan priliv po osnovu doznaka u 2020. iznosio je 3,12 milijardi evra (njihova statistika je u toj valuti) i u odnosu na 2019, bio je manji za 11,2 odsto kao posledica pandemije i njenog nepovoljnog uticaja na ekonomska kretanja u zemljama u kojima dominantno radi naša dijaspora.

Najveći pad priliva po osnovu doznaka zabeležen je u drugom tromesečju 2020. godine (smanjenje za oko 30 odsto u poređenju sa drugim tromesečjem 2019), odnosno u tromesečju kada je u Srbiji i većini evropskih zemalja došlo do primene strogih mera ograničenja kretanja usled prvog talasa širenja virusa korona. U trećem tromesečju priliv doznaka je polako počeo da se oporavlja, a u četvrtom tromesečju 2020. zabeležen je blagi rast priliva doznaka u odnosu na poslednje tromesečje 2019. (za tri odsto).

Posmatrano po zemljama, tradicionalno najviše doznaka dolazi iz zemalja u kojima živi i radi najveći deo naše dijaspor. Imajući u vidu da je pad doznaka bio posledica globalne zdravstvene krize, smanjenje priliva doznaka u Srbiju zabeleženo je kod skoro svih zemalja, a najveći pad vrednosti bio je kod onih koje su tradicionalno i najveći pošiljaoci doznaka – Nemačka, Švajcarska, Italija, Francuska i Austrija.